

Cím **A designkultúra jövőt érintő témái és stratégiái (Jövő 1.)**

Kódok M-DE-303

Hirdető Mesterképzések Iskolája

Környezet Tanterem

Alapadatok

Kurzus típusa	Kredit	Kontaktóra	Otthoni munkaóra	Tantárgy típusa	Félév	Melyik tantárgy része?
szeminárium	5	36	114	kötelező	3.	M-DE-303 Jövő 1.

Ajánlás

A kurzust azoknak ajánljuk, akiket érdekel, hogyan formálja a design a társadalmi, technológiai, gazdasági és ökológiai viszonyokat, és akik szeretnék elmélyülni a kortárs designelmélet és designkultúra-tudomány kérdéseiben. Különösen hasznos lehet azok számára, akik szívesen olvasnak és vitatnak meg elméleti szövegeket, valamint szeretnék fejleszteni kritikai gondolkodásukat, érvelési készségüket és fogalmi tájékozottságukat.

Rövid leírás

A kurzus abból indul ki, hogy a design aktívan alakítja a mindennapi élet kereteit és az elképzelhető jövők horizontját. A félév során kortárs szakszövegek segítségével vizsgáljuk a designkultúra fogalmát és elemzésének módszereit, a tárgyak és emberek kölcsönös viszonyát, valamint a tervezett rendszerek működését. Külön figyelmet kap a design kapcsolata a digitalitással, a kapitalizmussal, a politikai hatalommal és az ökológiai válsággal. Az olvasmányok arra is lehetőséget adnak, hogy rákérdezzünk a designer társadalmi szerepére és a cselekvőképességéhez kapcsolódó bevett elképzelésekre. Az órákon a hallgatók referátumok, közös szövegelemzés és strukturált viták révén dolgozzák fel az egyes témákat. A kurzus végére az eltérő elméleti megközelítések egy olyan közös problématerévé állnak össze, amelyben a design lehetőségei és korlátai egyaránt láthatóvá válnak.

Oktatók

Oktató neve	Oktató elérhetősége	Bio	Fogadóóra
Schneider Ákos PhD	schneider@mome.hu	https://mome.hu/hu/emberek/schneider-akos	csütörtök, 16:00-17:00

Félév menete

A kurzus formátuma		Órarendi időpontok
szeminárium		csütörtök, 13:40-15:40
Ütemezés		
Hetek	Dátum	Heti tartalom
1	2026.09.10.	–
2	2026.09.17.	Bevezetés
3	2026.09.24.	A designkultúra fogalma és a design átalakuló közegei
4	2026.10.01.	Hétköznapi érzékvilágok

5	2026.10.08.	Ontologikus tervezés és tervezettség
6	2026.10.22.	Tárgyak és szubjektumok
7	2026.10.29.	Interfészek és infrastruktúrák
8	2026.11.05.	Kövessd az aktorokat!
9	2026.11.12.	A design jövőideje és politikuma
10	2026.11.19.	A designer impotenciája
11	2026.11.26.	Design a kapitalizmuson túl
12	2026.12.03.	Poszthumanizmus és design + Összegzés

Kurzusteljesítés feltételei, követelmények és értékelés			
A hallgatók tennivalói, feladatai			
Követelmény, beadandó munka	Értékelés módja és szempontjai	Leadási határidő, alkalom	Súly az érdemjegyen
A kötelező olvasmányok rendszeres feldolgozása; rövid órai tesztek megírása	Az értékelés szempontjai: a szöveg központi állításainak megértése, a fogalmak pontos használata, az érvelési összefüggések felismerése, valamint világos és lényegre törő válaszadás.	4-12. alkalom	25%
Egy kijelölt kötelező olvasmány szóbeli referátuma, vizuális érvelési térképpel	Az értékelés alapja a szöveg gondolatmenetének pontos és áttekinthető rekonstrukciója, a kulcsfogalmak és hivatkozások megfelelő értelmezése, a következtetések bemutatása, valamint az önálló kritikai reflexió. További szempont a vizuális érvelési térkép használhatósága, az előadás strukturáltsága, az időkeret betartása és a jegyzetfelolvasás nélküli, önálló előadásmód.	A félév elején egyénileg egyeztetett időpontban	25%
Aktív és felkészült részvétel a szemináriumi munkában	Az értékelés a megszólalások minőségén alapul. Szempontjai: az olvasmányhoz kapcsolódó, releváns hozzászólások; az állítások szöveghelyekkel vagy pontosan rekonstruált érvekkel való alátámasztása; más álláspontok figyelmes értelmezése; az ellenérvekre adott érdemi reakció; együttműködés; valamint a saját értelmezés módosítására és árnyalására való képesség.	Folyamatos	10%
Zárthelyi dolgozat (kollokvium)	Az értékelés szempontjai: a szerzői álláspontok és kulcsfogalmak pontos ismerete, a gondolatmenetek rekonstruálása, különböző elméleti megközelítések összevetése, az összefüggő érvelés, továbbá a szerzők állításainak és a hallgató saját értékelésének világos elkülönítése.	2027. 01.07. (Utóvizsga: 2027.01.11.; utóvizsgára az jelentkezhet, aki az eredeti kollokviumon részt vett.)	40%
Általános, átfogó feltételek			
- Az órai jelenlét alapfeltétel (elfogadott hiányzások maximális száma: 3). - A kurzus teljesítéséhez a referátum megtartása és a zárthelyi dolgozat megírása alapfeltétel. - Az érdemjegy kiszámítása: Kiváló (5): 91-100% Jó (4): 81-90% Közepes (3): 61-80% Elégséges (2): 51-60% Elégtelen (1): 0-50%			

Jegyzetek és irodalom
Kötelező irodalom
A kötelező irodalom listáját az első órán közösen véglegesítjük.
Ben Highmore. 2018. "Taste and Attunement: Design Culture as World Making." In <i>Design Culture: Objects and Approaches</i> , edited by Guy Julier, Mads Nygaard Folkmann, Niels Peter Skou, Hans-Christian Jensen & Anders V. Munch, 28–38. London: Bloomsbury Visual Arts.
Beatriz Colomina és Mark Wigley. 2016. <i>Are We Human? Notes on an Archaeology of Design</i> . Zürich: Lars Müller Publishers, 127–141.

Berta Péter. 2008. „Szubjektumok alkotta tárgyak – tárgyak által konstruált szubjektumok. Interakció, kölcsönhatás, egymásra utaltság: az „új” anyagikultúra-kutatásról.” <i>Replika</i> (63): 29–37.	
Kate Crawford és Vladan Joler. 2018. „Anatomy of an AI System: The Amazon Echo as an Anatomical Map of Human Labor, Data and Planetary Resources.” <i>AI Now Institute and Share Lab</i> , szeptember 7. https://anatomyof.ai	
Kjetil Fallan. 2010. „Actor-Network Theory.” In <i>Design History: Understanding Theory and Method</i> . London/New York: Berg Publishers, 66–78.	
Tony Fry. 2016. „Configuring Design as Politics Now.” In <i>The Routledge Companion to Design Studies</i> . Szerk. Penny Sparke és Fiona Fisher. London/New York: Routledge, 522–535.	
Silvio Lorusso. 2023. „Flipping the Table: On Power and Impotence.” In <i>What Design Can't Do: Essays on Design and Disillusion</i> . Eindhoven: Set Margins, 130–167.	
Matthew Witzinsky. 2022. „Design after Capitalism, in Theory.” In <i>Design after Capitalism: Transforming Design Today for an Equitable Tomorrow</i> . Cambridge, Mass./London: The MIT Press, 208–227.	
Ron Wakkary. 2021. „Designing-with.” In <i>Things We Could Design: For More than Human-centered Worlds</i> . Cambridge, Mass./London: The MIT Press, 241–252.	
Kurzus jegyzetei, prezentációi	
A kurzus Teams-csoportjában.	
Ajánlott irodalom	
Franco „Bifo” Berardi. 2019 [2017]. „The Hacker and the Designer.” In <i>Futurability: The Age of Impotence and the Horizon of Possibility</i> . London/New York: Verso, 227–229.	
Guy Julier és Anders V. Munch. 2019. „Introducing Design Culture.” In <i>Design Culture: Objects and Approaches</i> , szerk. Guy Julier, Mads Nygaard Folkmann, Niels Peter Skou, Hans-Christian Jensen és Anders V. Munch, 1-9. London: Bloomsbury Academic.	
Bonsiepe, Gui. 2022. „Design: From Material to Digital and Back.” In <i>The Disobedience of Design</i> , szerk. Lara Penin, 230–239. London: Bloomsbury Visual Arts.	
Schneider Ákos. 2025. „Tervezés a köztesekben: A kortárs designkultúra posztantropocentrikus relációi.” <i>Replika</i> (136): 189–219.	
További ajánlott irodalom az első órán.	

Tanulási eredmények	
Tudás	- ismeri a designkultúra alapfogalmait és főbb elméleti megközelítéseit; - érti a design legfontosabb kortárs társadalmi, gazdasági, technológiai és ökológiai összefüggéseit; - ismeri a design jövőt alakító szerepével, politikumával és ágenciájával kapcsolatos fontosabb álláspontokat.
Képesség	- képes elméleti szövegek gondolatmenetének és kulcsfogalmainak rekonstruálására; - képes különböző álláspontok összehasonlítására és kritikai értékelésére; - képes saját értelmezését szóban és írásban, érvekkel alátámasztva megfogalmazni.
Attitűd	- nyitott az eltérő elméleti és kritikai nézőpontokra; - törekszik a fogalmi pontosságra és az árnyalt érvelésre; - érzékeny a design társadalmi és környezeti következményeire.
Autonómia és felelősségvállalás	- önállóan és felelősen készül fel a szemináriumi munkára; - szakmailag megalapozott álláspontot alakít ki, és felismeri annak korlátait; - együttműködően és felelősen vesz részt a közös értelmezésben és vitában.

Felmentés
Nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól.

Mesterséges intelligencia használatára vonatkozó irányelvek és szabályok a kurzusban
A mesterséges intelligencia egyetemi használatára a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Mesterséges Intelligencia és Plágiumszabályzata vonatkozik.

Alapanyagigény	Ki biztosítja?
Projektor/TV	Campus Igazgatóság

Egyéb információ, megjegyzések
A szemináriumon csak korlátozottan megengedett a digitális eszközök (laptop, okostelefon) használata.